

แนวทางการกำหนดเขตรับผิดชอบระหว่างจังหวัดทางทะเล
ในเขตอำนาจอธิปไตยทางทะเลของไทย
Guidelines for Coastal Provinces Delimitation in Sovereignty of Thailand

สมาน ใต้รายรัมย์¹

Samharn Dairairam¹

Received: April 3, 2020

Revised: June 15, 2020

Accepted: July 27, 2020

บทคัดย่อ

ประเทศไทยได้ประกาศเขตทางทะเลต่างๆ โดยสามารถเรียงลำดับตามระยะจากชายฝั่งออกไปในทะเลได้ดังนี้ การประกาศเขตอ่าวไทยตอนใน การกำหนดเขตจังหวัดอ่าวไทยตอนใน การประกาศเส้นฐานตรง การประกาศความกว้างของทะเลอาณาเขต การประกาศความกว้างของเขตต่อเนื่อง การประกาศเขตไหล่ทวีป และการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เขตทางทะเลของประเทศไทยตามอำนาจทางกฎหมาย ประกอบด้วยเขตอำนาจอธิปไตยและเขตสิทธิอธิปไตย เขตอำนาจอธิปไตย ได้แก่ บริเวณน่านน้ำภายใน คือ บริเวณทะเลที่อยู่ถัดจากเส้นฐานตรงเข้าไปในแผ่นดิน และทะเลอาณาเขต คือ บริเวณทะเลจากเส้นฐานตรง และเส้นฐานปกติออกไปในทะเลมีระยะไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล สำหรับเขตอำนาจอธิปไตยเปรียบเสมือนแผ่นดินของไทย ดังนั้นกฎหมายทุกฉบับที่บังคับใช้บนแผ่นดินจึงถูกบังคับใช้ในเขตน่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขตด้วย ปัจจุบันมีเพียงจังหวัดในอ่าวไทยรูปตัว ก. เท่านั้นที่มีการกำหนดเขตจังหวัดในทะเลตามพระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ.2502 โดยมีจุดประสงค์ระบุไว้ตอนท้ายว่า เพื่อประโยชน์ในการปกครองและความสะดวกของประชาชน สำหรับจังหวัดชายทะเลอื่นๆ นั้นยังไม่ได้มีการกำหนดเขตทางทะเลครอบคลุมเขตอำนาจอธิปไตยทางทะเลของไทยอย่างสมบูรณ์ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ เช่น เจ้าหน้าที่รัฐ ขาดความมั่นใจในตำบลที่เกิดเหตุ หรือกระทำความผิด นำมาซึ่งความลังเลในการดำเนินการตามที่ได้รับอำนาจตามกฎหมาย สิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือการแบ่งเขตรับผิดชอบระหว่างจังหวัดทางทะเล การแบ่งเขตความรับผิดชอบทางทะเลนั้นแตกต่างจากการแบ่งเขตทางบก โดยธรรมชาติการแบ่งเขตทางบกจะอาศัยลักษณะภูมิประเทศในการแบ่ง เช่น แม่น้ำ สันเขา เป็นต้น แต่การแบ่งเขตความรับผิดชอบทางทะเลนั้นแตกต่างออกไป เนื่องจากไม่สามารถใช้วิธีการเช่นเดียวกับการแบ่งเขตทางบกได้ ดังนั้นการแบ่งเขตรับผิดชอบระหว่างจังหวัดทางทะเล จึงได้ศึกษาวิธีการ ผลการตัดสินของศาล

¹ รองผู้อำนวยการ กองวิทยาการ กรมอุทกศาสตร์

Deputy Director of Technical Division, Hydrographic Department, E-mail: samharn92@yahoo.com

โลก และศาลระหว่างประเทศทางทะเล มาเป็นแนวทางในการแบ่งเขตความรับผิดชอบระหว่างจังหวัดทางทะเล เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในทุกภาคส่วน โดยหากบริเวณใดในเขตอธิปไตยทางทะเลของไทยที่ได้มีการแบ่งเขตทางทะเลไว้บางส่วนอยู่บ้างแล้ว ก็จะคงไว้เช่นเดิมเพียงแต่จะทำการขยายแนวเส้นเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลออกไปให้ครอบคลุมเขตอำนาจอธิปไตยทางทะเล และการแบ่งเขตความรับผิดชอบทางทะเลในแต่ละคู่จังหวัดจะดำเนินการตามหลักของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 คือ บรรลุผลอันเที่ยงธรรม โดยผลของการแบ่งเขตความรับผิดชอบทางทะเลจะนำมาซึ่งความชัดเจนในเขตความรับผิดชอบทางทะเลของแต่ละจังหวัด เขตทะเลตามอำนาจอธิปไตยของไทยมีความสมบูรณ์ และนำมาซึ่งการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสามารถนำเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลที่ได้กำหนดขึ้นไปใช้ในงานด้านอื่นๆ ได้อีกด้วย เช่น งานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัดชายทะเล เขตประมงระหว่างจังหวัด ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งประจำจังหวัด ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ภายในจังหวัดเดียวกันเข้าใจตรงกันถึงขอบเขตความรับผิดชอบทางทะเลของจังหวัดตน

คำสำคัญ: อำนาจอธิปไตย สิทธิอธิปไตย เขตระหว่างจังหวัดทางทะเล เขตทางทะเล

Abstract

Thailand has claimed maritime zones starting from coastal line to the sea orderly. There are historic water, sea province for internal the Gulf of Thai, straight baselines, the width of territorial sea, the width of contiguous zone, continental shelf and exclusive economic zone (EEZ). These maritime zones can be recognized by sovereignty and sovereign right. Sovereignities are internal water and territorial sea while sovereign rights are contiguous zone, continental shelf and exclusive economic zone. Internal water is from straight baseline toward the mainland, the territorial sea is from baseline toward the sea not exceeding 12 nautical miles. Law enforcement in internal water and territorial sea is as same as law enforcement on the mainland of the coastal States. Presently, only provinces around the historic water have been designated to have own sea area. The reason for designating the sea provinces is to be manageable. Lacking of sea province for other coastal provinces causes the unfulfilled law enforcement in the sovereignty sea area such as the government officer not sure about the maritime zone in which the suspects breach the law. The most important circumstance is the method to delineate sea province different from the method to demark land demarcation. Land demarcation practically is defined by river channel or valley which cannot be used in the sea. For sea province delimitation guideline, the method will be from case studies from judgments. Already sea area will be reserved, but the lines between sea provinces will be extended to territorial sea. The objective for the delimitation line will be equitable solution as definition in the United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 (UNCLOS 1982). The sea provinces will not only ensure the law enforcement in Thai Water but also can be single base map for other purposes such as search & rescue and fishery.

Key words: Sovereignty, Sovereign rights, Inter-maritime province boundaries, Maritime districts

บทนำ

ประเทศไทยได้ประกาศเขตทางทะเลตามข้อกำหนดที่ได้รับไว้ใ้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 : UNCLOS 1982) [1] หากทำการเรียงลำดับจากชายฝั่งออกไปจะประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ และเขตไหล่ทวีป เขตทางทะเลที่ไทยได้ประกาศสามารถจำแนกตามขอบเขตอำนาจได้ 2 ชนิดคือ เขตอำนาจอธิปไตย ได้แก่ น่านน้ำภายใน และทะเลอาณาเขต และเขตสิทธิอธิปไตย ได้แก่ เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ และเขตไหล่ทวีป สำหรับเขตน่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขตที่เป็นเขตอำนาจอธิปไตยนั้นเปรียบเสมือนแผ่นดินของประเทศไทย ดังนั้นกฎหมายทุกฉบับที่บังคับใช้บนแผ่นดินย่อมมีผลบังคับใช้น่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขตด้วย แต่ปัญหาที่พบคือการกำหนดเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลนั้นไม่มีเพียงเฉพาะในอ่าวไทยรูปตัว ก ซึ่งเป็นการประกาศกำหนดไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2502 แต่ในจังหวัดชายทะเลอื่นๆ ยังมิได้มีการประกาศเขตจังหวัดทางทะเลอย่างชัดเจน ซึ่งนำมาซึ่งปัญหาต่างๆ เช่น การจับกุมผู้กระทำผิดในทะเลแล้วเจ้าหน้าที่รักษากฎหมายประสบปัญหาในการส่งตัวผู้ต้องหา เช่น ไม่สามารถส่งตัวผู้ต้องหา ณ สถานีตำรวจที่ใกล้กับจุดจับกุมในทะเลได้ โดยพนักงานสอบสวนให้เหตุผลว่าไม่มีอำนาจสืบสวนสอบสวนลงไปในทะเล การแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ที่กำหนดให้มีการประกาศเขตทะเลชายฝั่งของแต่ละจังหวัด ซึ่งส่งผลให้ต้องมีการกำหนดเขตระหว่างจังหวัดทางทะเล หรือแม้แต่หน่วยงานต่างๆ ภายในจังหวัดเดียวกัน เช่น คณะกรรมการประมงจังหวัด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำจังหวัด เจ้าท่าจังหวัด หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในทะเลก็ประสบปัญหาในการกำหนดเขตระหว่างจังหวัดทางทะเล หรือบางหน่วยงานก็ดำเนินการกำหนดเขตรับผิดชอบของตนทางทะเลขึ้นเอง แต่ก็ไม่สอดคล้องกับหน่วยงานภายในจังหวัดเดียวกัน หรือขัดแย้งกับจังหวัดข้างเคียง เมื่อ 9 มีนาคม 2562 ได้มีพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.2562 ตามมาตรา 3 ได้มีการกำหนดเขตทางทะเล และจังหวัดชายทะเลตามมาตรา 26 กำหนดให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “ศรชล.จังหวัด” โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “ผอ.ศรชล.จังหวัด” มีหน้าที่และอำนาจและ รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดชายทะเล ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีขอบเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลที่ชัดเจน ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาเรื่องเขตระหว่างจังหวัดทางทะเล จึงได้ทำการศึกษาวิจัยการแบ่งเขตระหว่างจังหวัดทางทะเล โดยมีขอบเขตการแบ่งเขตระหว่างจังหวัดออกไปถึงระยะอำนาจอธิปไตยของไทยทางทะเลหรือทะเลอาณาเขต โดยนำหลักการที่ระบุใน UNCLOS 1982 คือการแบ่งเขตโดยบรรลุผลอันเที่ยงธรรม [1] และวิธีการตามผลการตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศที่มีการตัดสินกรณีการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างรัฐ โดยหลักการและวิธีการที่นำมาใช้นั้นจะไม่ขัดแย้งกับการเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลที่มีอยู่เดิม โดยผลที่ได้รับจะเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในการบังคับใช้กฎหมายให้กับเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ในการรักษากฎหมายในทะเล และเป็นแผนที่ฐาน (Base Map) ให้กับหน่วยงานต่างๆ ของจังหวัดชายทะเลที่มีแผนที่ในการใช้งานฉบับเดียวกัน ช่วยลดปัญหาความเข้าใจที่ไม่ตรงกันทั้งระหว่างหน่วยงานภายในจังหวัด และหน่วยงานระหว่างจังหวัด การแบ่งเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลเป็นเพียงผลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์จากปัจจัยทางกายภาพ เช่น ความยาวชายฝั่ง หรือตำบลที่ตั้งของจุดระหว่างจังหวัดบนบก

บริเวณชายฝั่งที่จะใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการแบ่งเขตระหว่างจังหวัดออกไปในทะเลเท่านั้น มิได้นำปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และเศรษฐกิจเข้ามาร่วมพิจารณา ทั้งนี้เส้นเขตระหว่างจังหวัดสามารถทำการปรับแต่งได้ตามความเหมาะสม ตามปัจจัยที่นำมาประกอบการพิจารณา เพื่อให้บรรลุการยอมรับของจังหวัดข้างเคียงและผลแห่งความเที่ยงธรรม [2] ทั้งนี้ต้องพึงระลึกไว้ว่า การแบ่งเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลตามเอกสารวิจัยฉบับนี้นั้น เพื่อให้เขตอำนาจอธิปไตยของไทยทางทะเลมีผู้รับผิดชอบ

วิธีการศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับการแบ่งเขตระหว่างจังหวัดทางทะเล มีขั้นตอนและกระบวนการในการดำเนินการคือ คงไว้ซึ่งเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลที่มีอยู่เดิม นำวิธีการที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศใช้ในการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างประเทศมาประยุกต์ใช้กับการแบ่งเขตระหว่างจังหวัดทางทะเล โดยยึดหลักการความเที่ยงธรรมตาม UNCLOS 1982

1. ประเทศไทยได้มีการแบ่งเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลไว้แล้วบางส่วนตามที่ได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้

1.1 พระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ.2502 กำหนดเขตจังหวัดทางทะเลเฉพาะในอ่าวไทยรูปตัว ก ประกอบด้วย ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ ชนบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และเพชรบุรี การกำหนดเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลในบริเวณดังกล่าว เป็นการพิจารณาปรับปรุงค่าพิกัดจากของเดิมให้มีความทันสมัย และขยายเขตทางทะเลของบางจังหวัดให้ครอบคลุมทะเลอาณาเขต ได้แก่ พื้นที่ทางทะเลของจังหวัดชลบุรีที่มีได้อยู่ในอ่าวไทยรูปตัว ก

1.2 จังหวัดชายทะเลบางจังหวัดได้มีการประกาศกำหนดเขตจังหวัดออกไปในทะเล เช่น ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดเขตตำบลในท้องที่ ก. สุขสำราญ จ.ระนอง หรือประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดเขตตำบลในท้องที่ อ. คุระบุรี จ.พังงา เป็นต้น โดยเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลตามประกาศดังกล่าวจะอยู่ไม่ไกลจากฝั่งหรือแผ่นดินใหญ่ประมาณ 6 กิโลเมตร ซึ่งไม่ครอบคลุมอำนาจอธิปไตยทางทะเล หรือทะเลอาณาเขต การแบ่งเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลจะใช้ทิศทาง และข้อมูลที่มีอยู่เดิมทำการขยาย ปรับแต่งเส้นระหว่างจังหวัดทางทะเลให้ขยายออกไปถึงทะเลอาณาเขตโดยไม่กระทบกับเขตทางทะเลในส่วนที่มีอยู่เดิม

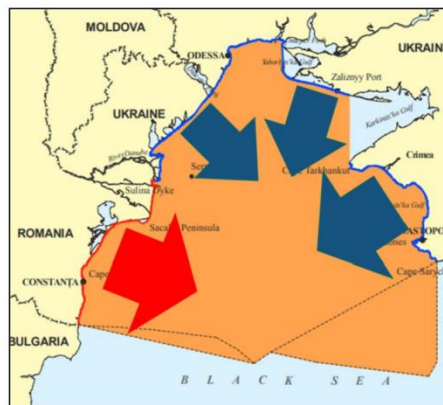
2. ผลการตัดสินกรณีการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างรัฐชายฝั่ง ที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้พิจารณาแบ่งสามารถนำมาศึกษาและประยุกต์ใช้กับการแบ่งเขตระหว่างจังหวัดทางทะเล พอสรุปได้ดังนี้

2.1 กรณีศึกษาระหว่าง เยอรมนี เดนมาร์ก และเนเธอร์แลนด์ การใช้หลักการของเส้นมัธยะแบบเคร่งครัดในการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างรัฐชายฝั่งทั้ง 3 บริเวณทะเลเหนือ จะทำให้ เยอรมนี ซึ่งเป็นรัฐที่อยู่ตรงกลางและมีลักษณะชายฝั่งโค้งเข้า ทำให้เส้นมัธยะที่ได้ปิดกั้นทางออกสู่ทะเลของเยอรมนี ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าผลดังกล่าวไม่เป็นไปตามหลักแห่งความเที่ยงธรรมจึงทำการปรับแต่งเส้นมัธยะใหม่เพื่อให้เยอรมนีมีทางออกสู่ทะเลเหนือตามรูปภาพที่ 1 [3]

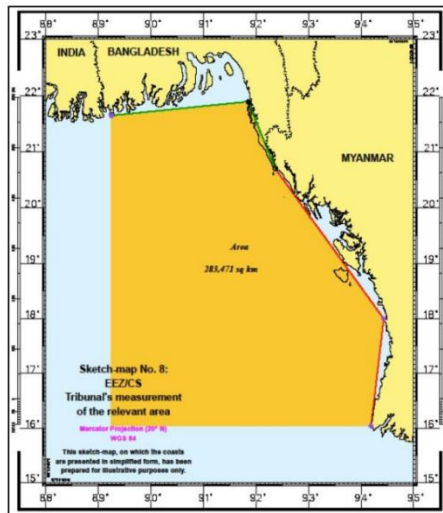
รูปที่ 1 การปรับแต่งเส้นเขตแดนทางทะเลระหว่างเนเธอร์แลนด์ เยอรมนี และเดนมาร์ก
ที่มา: International Court of Justice (ICJ)

2.2 กรณีศึกษาระหว่างโรมาเนียและยูเครน ศาลได้พิจารณาชายฝั่งที่เกี่ยวข้องในการแบ่งเขตแดนระหว่างรัฐชายฝั่งทั้งสอง โดยความยาวชายฝั่งที่แต่ละฝ่ายนำมาอ้างเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลนั้นไม่ตรงกับ ความยาวและลักษณะภูมิประเทศที่ศาลใช้ในการพิจารณาทั้งหมด แต่สิ่งที่ชัดเจนอย่างหนึ่งคือ ความยาวที่ได้เป็นการวัดความยาวชายฝั่งแบบ Tracing คือการหาความยาวตามความคดเคี้ยวของชายฝั่งตามรูปภาพที่ 2 [4]

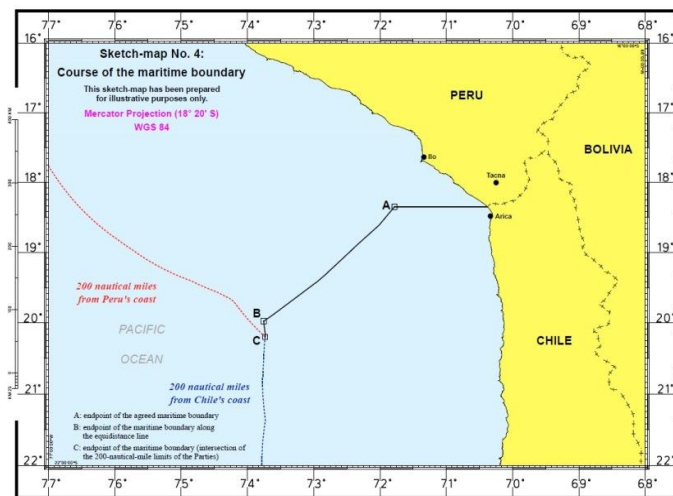
รูปที่ 2 ความยาวชายฝั่งที่ศาลพิจารณาว่าเกี่ยวข้องกับการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างโรมาเนียและยูเครน
ที่มา: International Court of Justice (ICJ)

2.3 กรณีศึกษาระหว่างบังคลาเทศและเมียนมา ศาลได้นำอัตราส่วนความยาวชายฝั่งมาประกอบการพิจารณา เช่นเดียวกับกรณีระหว่างโรมาเนียกับยูเครน แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือ ความยาวชายฝั่งของบังคลาเทศและเมียนมานั้น เป็นการวัดความยาวของชายฝั่งในลักษณะทิศทางทั่วไปของชายฝั่งแทน เนื่องจากชายฝั่งของทั้งสองประเทศมีความสลับซับซ้อนมากกว่ากรณีของโรมาเนียและยูเครนตามรูปภาพที่ 3 [5]

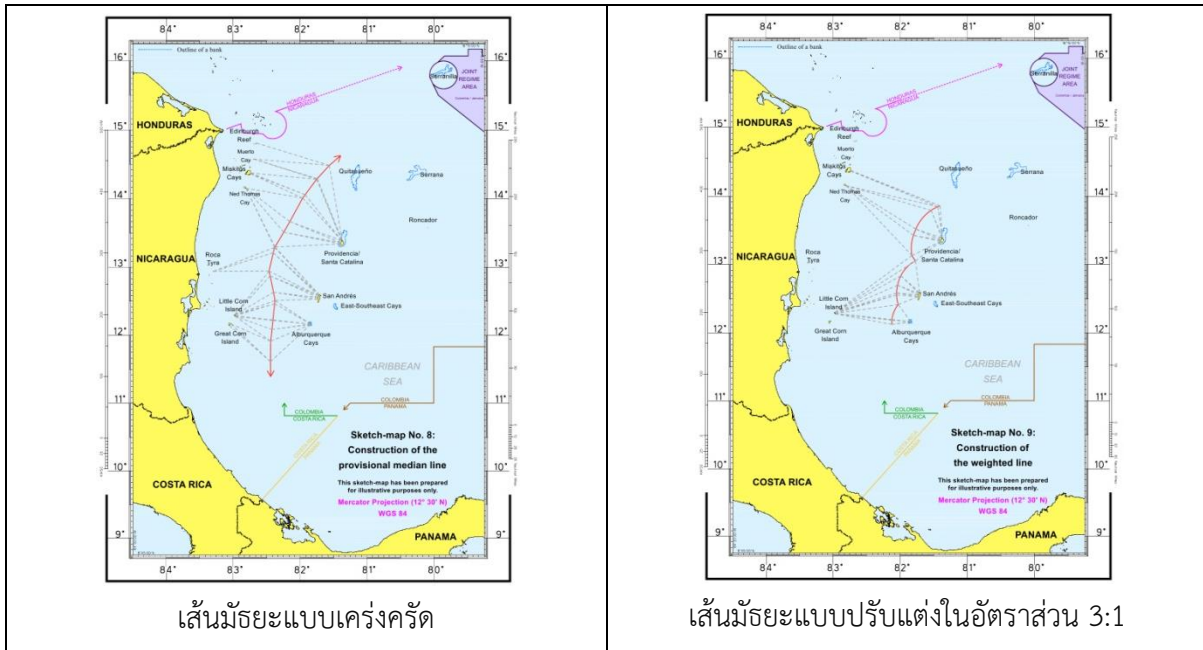
รูปที่ 3 ความยาวทิศทางทั่วไปของชายฝั่งที่ศาลนำพิจารณาในการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างบังคลาเทศและเมียนมา
ที่มา: ITLOS

2.4 กรณีศึกษากระหว่างชิลีและเปรู เป็นการแบ่งเขตแดนทางทะเลโดยการใช้เส้นขนานละติจูดออกจากชายฝั่ง ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับพระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ.2502 ที่เขตระหว่างจังหวัดทางทะเลมีลักษณะเป็นเส้นตรง ตามรูปภาพที่ 4 [6]

รูปที่ 4 การแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างชิลีและเปรูโดยใช้เส้นขนานละติจูดในส่วนแรกจากชายฝั่ง
ที่มา: ICJ

2.5 กรณีศึกษากระหว่างโคลัมเบียและนิการากัว เป็นกรณีที่ศาลมิได้ใช้แผ่นดินใหญ่ในการพิจารณาเขตแดนทางทะเลระหว่างรัฐชายฝั่ง แต่เป็นการใช้เกาะของโคลัมเบียที่อยู่ห่างฝั่งมาก ในขณะที่เกาะของนิการากัวที่อยู่ใกล้ฝั่งมากกว่า ศาลทำการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างรัฐทั้งสองโดยการสร้างเส้นมัธยะแบบครึ่งครีต แล้วทำการปรับแต่งเส้นมัธยะตามรูปภาพที่ 5 [7]

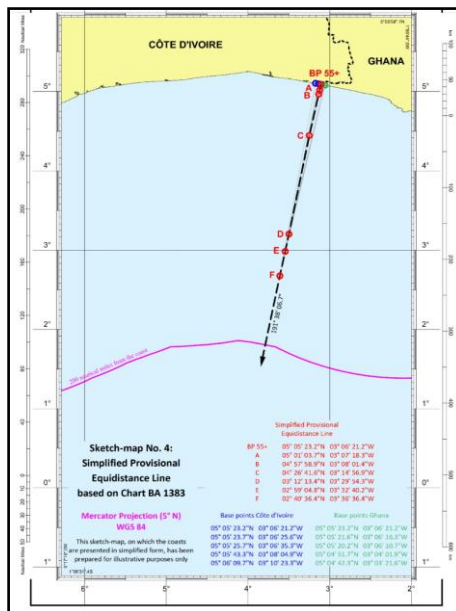

เส้นมัธยะแบบเคร่งครัด

เส้นมัธยะแบบปรับแต่งในอัตราส่วน 3:1

รูปที่ 5 เปรียบเทียบเส้นมัธยะแบบเคร่งครัดและแบบปรับแต่งในอัตราส่วน 3:1 ที่ศาลนำมาใช้ในการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างนิการากัวและโคลัมเบีย
 ที่มา: ICJ

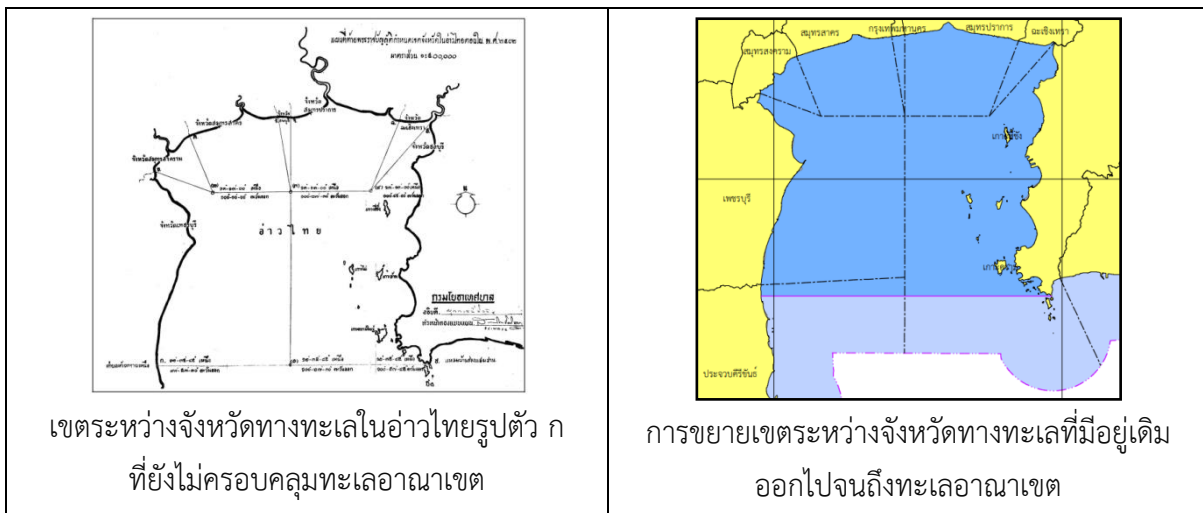
2.6 สำหรับการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างกานาและโคติวัว เป็นการแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศที่ศาลใช้เส้นมัธยะแบบเคร่งครัด โดยไม่มีการปรับแต่งเส้นตามรูปภาพที่ 6 [8]

รูปที่ 6 เขตแดนทางทะเลระหว่างกานาและโคติวัวโดยใช้เส้นมัธยะแบบเคร่งครัด
 ที่มา: ITLOS

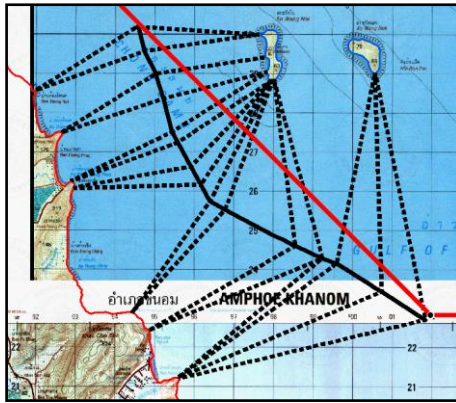
3. UNCLOS 1982 ได้กำหนดหลักการในการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างรัฐว่า ต้องบรรลุผลแห่งความเที่ยงธรรม (Equitable Solution) โดยการนำสถานะแวดล้อมพิเศษ (Special Circumstance) มาประกอบในการพิจารณา [1] โดยความเที่ยงธรรมนั้นมิได้มีการกำหนดคำจำกัดความไว้อย่างชัดเจนและมีลักษณะเป็นนามธรรม [9] ส่วนสถานะแวดล้อมพิเศษก็เป็นการกล่าวอย่างกว้างๆ และยกตัวอย่างไว้บ้างเช่น ลักษณะทางกายภาพ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น หากศึกษาผลการตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจะเห็นว่า แต่ละกรณีต่างก็มีผลการตัดสินที่แตกต่างกันออกไป ปัจจัยที่ศาลนำมาประกอบการพิจารณา ก็ไม่เหมือนกัน ซึ่งมีการกล่าวไว้อย่างชัดเจนในกรณีการตัดสินระหว่างบังคลาเทศและเมียนมาว่า “การพิจารณาแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างรัฐ ในแต่ละกรณีต่างก็มีลักษณะเฉพาะ ดังนั้นองค์ประกอบในการพิจารณาก็จะแตกต่างกันไป แต่การพิจารณาดังกล่าวก็ยังคงไว้ซึ่งหลักการของความเที่ยงธรรม” [5] ดังนั้นจึงไม่มีกฎที่จำเพาะเจาะจงในการแบ่งเขตแดนทางทะเลและไม่สามารถนำหลักการ และวิธีการที่มีการใช้ในการแบ่งเขตแดนทางทะเลใดๆ มาใช้กับอีกกรณีอื่นๆ ได้ แต่ก็ให้พิจารณาตามสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุผลแห่งความเที่ยงธรรม สำหรับการแบ่งเขตระหว่างจังหวัดชายทะเลของไทย มิใช่เป็นการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างรัฐ แต่เป็นการแบ่งเพื่อให้ทะเลที่อยู่ในบริเวณอำนาจอธิปไตยมีผู้รับผิดชอบสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จึงสามารถสรุปหลักการและวิธีการในการแบ่งเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลที่นำมาใช้กับจังหวัดชายทะเลของไทยได้ ดังนี้คือ

3.1 ปรับปรุงค่าพิกัดจากของเดิมให้มีความทันสมัย และขยายเขตทางทะเลของบางจังหวัดให้ครอบคลุมทะเลอาณาเขตจะเป็นในกรณี พระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ.2502 และการประกาศเขตการปกครองบางส่วนออกไปในทะเล ตามรูปภาพที่ 7

รูปที่ 7 ภาพซ้ายแสดงเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลตาม พ.ร.บ.กำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ.2502 ภาพขวาผลจากงานวิจัยในการขยายเขตจังหวัดทางทะเลออกไปถึงทะเลอาณาเขต

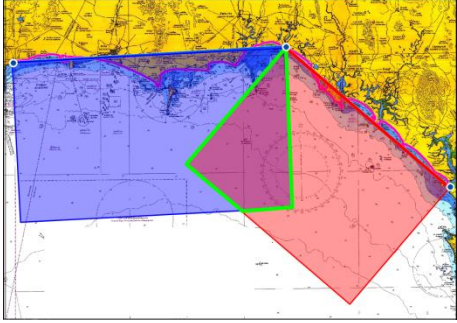
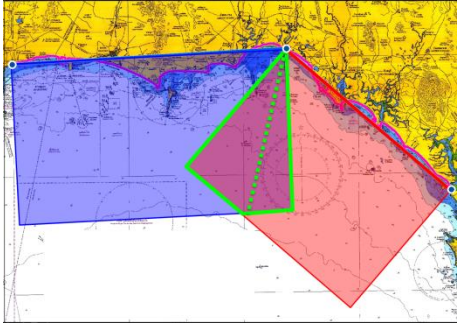
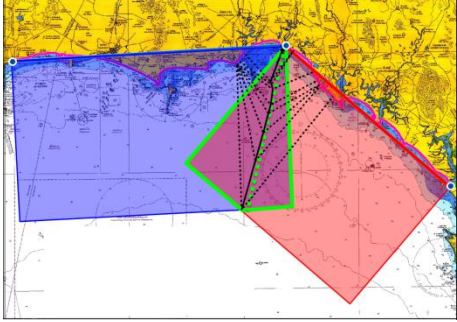
3.2 การปรับแต่งเส้นมัธยะให้เป็นเส้นตรง สำหรับจังหวัดชายทะเลที่มีเกาะห่างฝั่ง ซึ่งส่วนมากจะเป็นจังหวัดในฝั่งทะเลอันดามัน โดยทำการสร้างเส้นมัธยะแบบครึ่งครีตจากการใช้แผ่นดินและเกาะของแต่ละจังหวัดในการสร้างเส้นมัธยะ และทำการปรับแต่งเส้นมัธยะดังกล่าวให้มีลักษณะเป็นเส้นตรง เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้งานจริง ตามรูปภาพที่ 8

รูปที่ 8 การปรับแต่งเส้นมีระยะให้เป็นเส้นตรง เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้งาน

3.3 จังหวัดชายทะเลที่มีลักษณะราบเรียบ จะใช้หลักการแบ่งแบบอัตราส่วนสัมพันธ์ คือการหาพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลระหว่างจังหวัดและทำการแบ่งพื้นที่ทางทะเลที่ทับซ้อนกันตามอัตราส่วนความยาวชายฝั่ง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการตามรูปภาพที่ 9 - 13

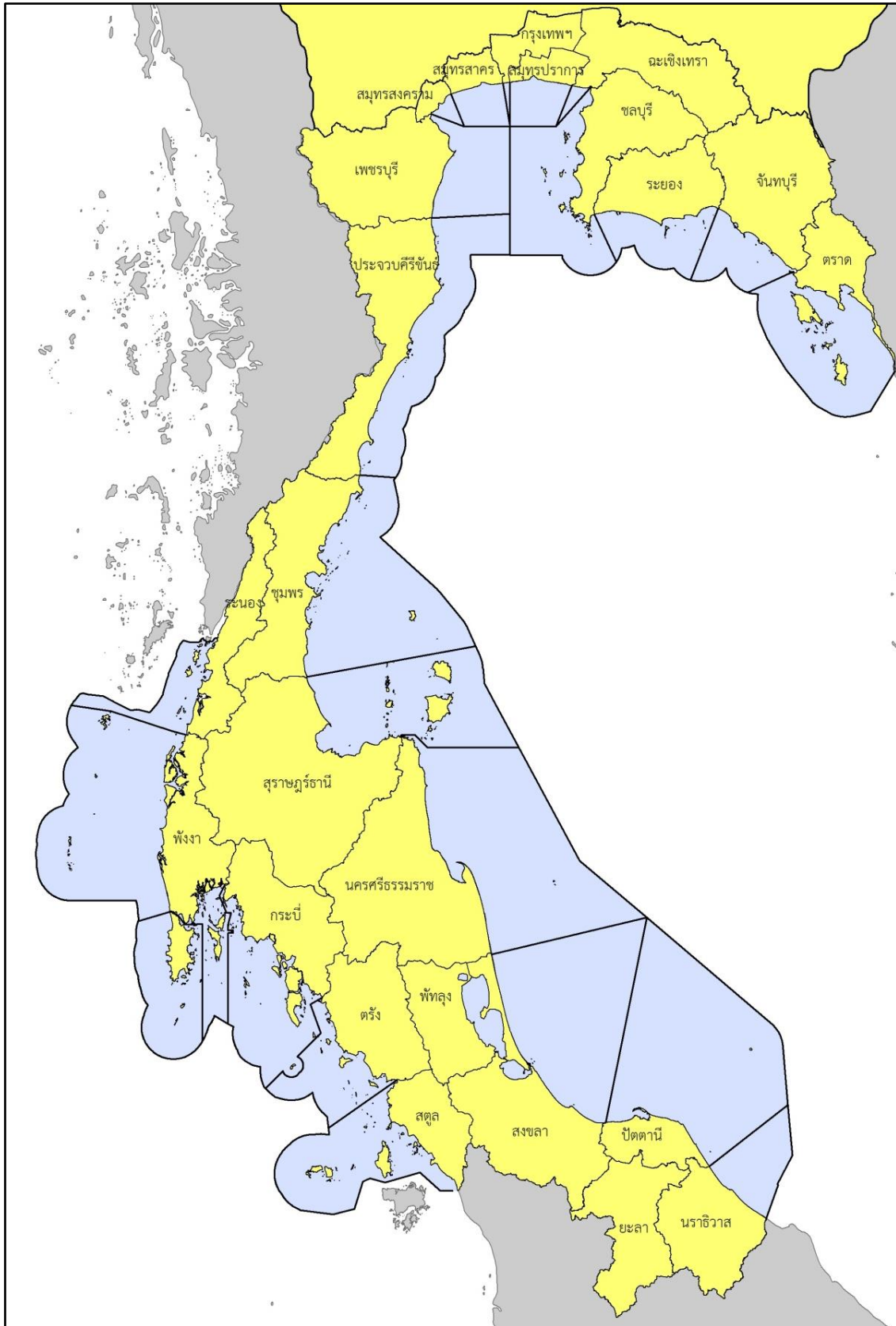
<p style="text-align: center;">รูปที่ 9</p>	<p>หาความยาวชายฝั่งของแต่ละจังหวัดจากจุดสิ้นสุดระหว่างจังหวัดทางบก ซึ่งจะใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการแบ่งเขตระหว่างจังหวัดออกไปในทะเล</p>
<p style="text-align: center;">รูปที่ 10</p>	<p>หาทิศทางทั่วไปของชายฝั่งของแต่ละจังหวัดโดยการลากเส้นตรงจากจุดสิ้นสุดระหว่างจังหวัดทางบก</p>

 <p style="text-align: center;">รูปที่ 11</p>	<p>สร้างพื้นที่ตั้งฉากกับทิศทางทั่วไปของชายฝั่งออกไปในทะเล จนถึงระยะทะเลอาณาเขต เพื่อหาพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลระหว่างคู่งจังหวัด</p>
 <p style="text-align: center;">รูปที่ 12</p>	<p>ทำการแบ่งพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลระหว่างคู่งจังหวัด โดยนำอัตราส่วนความยาวชายฝั่งมาประกอบการแบ่งพื้นที่ทับซ้อนทางทะเล เช่น ความยาวชายฝั่งระหว่างจังหวัด ก คือ 100 กิโลเมตร จังหวัด ข คือ 50 กิโลเมตร ดังนั้นอัตราส่วนในการแบ่งพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลระหว่างจังหวัด ก และจังหวัด ข คือ 2 : 1 โดยจุดเริ่มต้นในการแบ่งคือจุดสิ้นสุดระหว่างจังหวัดทางบก ออกไปในทะเลและสิ้นสุดที่ระยะทะเลอาณาเขต โดยเป็นเส้นตรง</p>
 <p style="text-align: center;">รูปที่ 13</p>	<p>เมื่อทำการเปรียบเทียบกับเส้นมัธยะจะพบว่ามี ความใกล้เคียงกันมาก แต่เส้นมัธยะจะมีความ สลับซับซ้อนมากกว่า และยุ่งยากในการนำไปใช้ งาน</p>

ผลการศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาการแบ่งเขตระหว่างจังหวัดทางทะเล คือแผนที่แสดงแนวทางการกำหนดเขตรับผิดชอบระหว่างจังหวัดทางทะเลในเขตอำนาจอธิปไตยทางทะเลของไทย ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการพื้นที่ทางทะเลที่ดีและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายในทะเล และการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมีความเข้าใจและมั่นใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังส่งเสริมความเป็นเอกภาพของหน่วยงานภายในจังหวัดชายทะเล ในการนำแนวทางดังกล่าวไปดำเนินการต่อในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของหน่วยงานใดๆ ภายในจังหวัด เช่น เจ้าท่าจังหวัด ประมงจังหวัด หรือหน่วยงานอื่นๆ ภายในจังหวัดเดียวกันมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับขอบเขตความรับผิดชอบพื้นที่ทางทะเลของจังหวัดตน การนำเสนอผู้กระทำความผิดสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากทราบว่ากระทำความผิดเกิดขึ้นในจังหวัดใด

ทั้งนี้ ผลการศึกษาแนวทางการกำหนดเขตรับผิดชอบระหว่างจังหวัดทางทะเลในเขตอำนาจอธิปไตยทางทะเลของไทย สามารถสร้างเป็นแผนที่แสดงเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลได้ตามรูปภาพที่ 14

รูปที่ 14 ร่างแผนที่แสดงเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลครอบคลุมเขตทะเลอาณาเขต

วิจารณ์และสรุปผล

เมื่อ 6 เมษายน พ.ศ.2561 ประเทศไทยได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ส่วนที่ 1 ภาพรวมการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ได้แก่ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยได้มีการเน้นย้ำในส่วนของการบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด ได้กล่าวถึงการกำหนดเขตจังหวัดทางทะเลไว้ว่า **“ประเทศไทยมีเขตจังหวัดทางทะเล รวม 23 จังหวัด ซึ่งมีเพียง 7 จังหวัดในอ่าวไทยตอนใน คือ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดธนบุรี (กรุงเทพมหานคร) จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี ที่มีการกำหนดเขตจังหวัดในการบริหารทรัพยากรจากการแบ่งเขตทางทะเล ได้อย่างชัดเจนและสามารถใช้ประโยชน์ในการกำหนดเขตการปกครอง การวางแผนและการดำเนินการบริหาร จัดการทรัพยากรทางทะเล การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องและเขตอำนาจศาล และความสะดวกในการดำเนินชีวิตของประชาชน จึงควรมีการกำหนดเขตจังหวัดทางทะเลที่เหลือให้ครบถ้วนเพื่อประโยชน์สูงสุดในการบริหารทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้อย่างชัดเจน”** โดยมีเป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ ที่จำเป็นต้องมีเขตระหว่างจังหวัดทางทะเล คือ การจัดทำ One Marine Chart สำหรับ One Marine Chart จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสดงเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลไว้สำหรับการบริหารจัดการในภาพรวมด้วย นอกจากนี้แผนการปฏิรูปประเทศได้กล่าวถึง พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลก็ได้ถูกระบุไว้ใน พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลด้วยเช่นกัน จากข้อมูลดังกล่าวเป็นสิ่งย้ำเตือนว่าการแบ่งเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และการปฏิรูปประเทศ แต่ทั้งแผนปฏิรูปประเทศ และ พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ไม่ได้มีแผนที่แนบท้ายแต่อย่างใด ดังนั้นการมีแผนที่แสดงเขตระหว่างจังหวัดทางทะเลจะช่วยให้แผนปฏิรูปประเทศและ พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ, อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982. กรุงเทพฯ
- [2] วิรงรอง ทิมดี, สมาน ใต้รายรัมย์. แนวทางการขยายเขตพื้นที่รับผิดชอบของคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดในเขตทะเลชายฝั่งระยะ 12 ไมล์ทะเล. เอกสารวิชาการฉบับที่ 7/2560. ราชการบริหารส่วนกลาง กรมประมง. กรุงเทพฯ
- [3] International Court of Justice (ICJ). (Judgment of 20 February 1969). North Sea Continental Shelf Cases, Federal Republic of Germany; Denmark; Netherlands. Hague.
- [4] International Court of Justice (ICJ). (Judgment of 3 February 2009). Maritime Delimitation in Black Sea (Romania v. Ukraine). Hague.

- [5] International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS). (Judgment of 14 March 2012). Dispute Concerning Delimitation of the Maritime Boundary between Bangladesh and Myanmar in the Bay of Bengal. Hamburg.
- [6] International Court of Justice (ICJ). (Judgment of 27 January 2014). Case concerning maritime dispute (Peru v. Chile). Hague.
- [7] International Court of Justice (ICJ). (Judgment of 13 December 2007). Territorial and maritime dispute (Nicaragua v. Colombia). Hague.
- [8] International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS). (Judgment of 23 September 2017). Dispute Concerning Delimitation of the Maritime Boundary between Ghana and Cote D'Ivoire in the Atlantic Ocean. Hamburg.
- [9] สมาน ได้รายรัมย์, (2557). The Equi-Area/Ratio The new method for maritime delimitation. United Nations, New York & National Oceanography Centre, Southampton.